

ВІДГУК

офіційного опонента доктора економічних наук

Демчук Наталії Іванівни на дисертаційну роботу

Заdereцької Роксолани Іванівни на тему: «Зовнішнє залучення коштів на машинобудівні підприємства», подану на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)

Актуальність теми дисертації та її зв'язок з науковими програмами, планами, темами

В умовах глобальної конкуренції неможливо досягти стабільного поліпшення показників ефективності національної економіки без забезпечення постійного розвитку тих її секторів, які здатні забезпечити стійкі конкурентні переваги на світовому ринку. Машинобудівний комплекс належить до числа ключових галузей економіки України і суттєво впливає на вирішення соціальних, економічних і технічних завдань її розвитку. Одним з головних напрямів реалізації політики розвитку галузі машинобудування є подальше реформування виробничо-господарської діяльності машинобудівних підприємств, спрямоване на прискорення їх адаптації до сучасних ринкових умов. Цього можна досягнути шляхом оптимізації обсягів фінансових і майнових активів підприємств, ефективної реалізації процесів залучення коштів, необхідних для фінансування їхньої діяльності, удосконалення управління коштами, зокрема тими, які підприємства залучають із зовнішнього середовища.

Зовнішнє залучення коштів вкрай важливе для машинобудівних підприємств, оскільки знижує їх залежність від дефіциту власних коштів та дає змогу повністю забезпечувати поточні потреби та потреби розвитку. Однак, цей процес супроводжується також значними втратами та ризиками, отже для прийняття управлінських рішень щодо зовнішнього залучення коштів потрібен ретельно продуманий механізм планування, реалізації та контролю. Відтак розроблення теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо

зовнішнього залучення коштів на машинобудівні підприємства, що відображено у дисертаційній роботі Заdereцької Р.І., є актуальною проблемою на сьогодні.

Актуальність теми дисертації підтверджує також те, що дослідження виконане в межах науково-дослідних робіт кафедри фінансів Національного університету «Львівська політехніка»: «Проблеми моніторингу податкового навантаження і фінансового стану виробничо-господарських структур в машинобудуванні та приладобудуванні» (номер державної реєстрації №0108U010403).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій та їх достовірність

Наукові положення, висновки та рекомендації виконаного дослідження базуються на застосуванні загальнонаукових і спеціальних принципів та методів пізнання. Основні положення представленого матеріалу, які містять певну наукову новизну, базуються на вивченні та застосуванні автором сучасних фундаментальних та прикладних досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених, нормативних актів України, постанов Уряду, матеріалів науково-практичних конференцій, пов'язаних із проблемою зовнішнього залучення коштів на машинобудівних підприємствах.

Обґрунтованість результатів роботи підтверджується використанням сучасних методів дослідження: порівняльного аналізу та синтезу, статистичного аналізу, анкетування, експертних та економетричних методів тощо.

Поставивши за мету дослідження обґрунтувати теоретико-методичні та прикладні засади зовнішнього залучення коштів на машинобудівні підприємства, дисертант розвинула зміст поняття «зовнішнє залучення коштів» (стор. 18 дисертації, стор. 6 автореферату); ідентифікувала підходи до класифікації форм і методів зовнішнього залучення коштів (стор. 14-16, стор. 5 автореферату); на основі аналізування основних форм і методів зовнішнього залучення коштів, виокремила пріоритетні методи зовнішнього залучення коштів з урахуванням потреб операційної та інвестиційної діяльності (стор. 102-104 дисертації, стор. 10 автореферату); визначила процес вибору моделі

щодо встановлення пріоритетів зовнішнього залучення коштів машинобудівним підприємством (стор. 144-147 дисертації, стор. 14 автореферату); сформулювала основні напрями планування зовнішнього залучення коштів на машинобудівні підприємств (стор. 151-165 дисертації, стор. 14-15 автореферату); систематизувала положення щодо оцінювання економічної ефективності зовнішнього залучення коштів, із застосуванням методів та показників комплексного контролювання і оцінювання зовнішнього залучення коштів (стор. 173-184 дисертації, стор. 15-17 автореферату).

Структура роботи логічна і завершена. Зміст дисертації, який відповідає назві теми, засвідчує завершеність дослідження. На підставі вивчення представлених у дисертаційній роботі наукових положень, висновків, пропозицій і рекомендації можна стверджувати про відповідність рівня їх обґрунтованості та достовірності встановленим вимогам. Ознайомлення з науковими положеннями, висновками і пропозиціями дисертаційної роботи дає змогу стверджувати, що вона відповідає сучасним особливостям, проблемам, завданням і тенденціям наукових досліджень в економічній сфері.

Основні наукові результати дисертації

Наукова новизна виконаного дослідження полягає у розробленні теоретичних та методичних рекомендацій щодо зовнішнього залучення коштів на машинобудівні підприємства. Серед елементів наукової новизни доцільно виділити:

- розроблений процес вибору моделі встановлення пріоритетів зовнішнього залучення коштів машинобудівним підприємством, який враховує залежність темпів приросту обсягів і вартості зовнішнього залучення коштів, а відтак і зміну фінансово-економічних результатів діяльності машинобудівного підприємства (стор. 144-147 дисертації, стор. 14 автореферату). Опубліковано у науковій праці 2 (див. автореферат).

- удосконалену модель визначення пріоритетних методів зовнішнього залучення коштів, що дає змогу виявити найбільш прийнятні методи зовнішнього залучення коштів для фінансування інвестиційної та операційної діяльності машинобудівних підприємств, яка, на основі здійсненого автором анкетування враховує основні параметри процесу мобілізації коштів із

зовнішнього середовища – вартість, період, обсяг та ризику коштів стор. 102-104 дисертації, стор. 10 автореферату). Опубліковано у наукових працях 3, 4, 5, 10 (див. автореферат).

- виокремлені положення щодо планування зовнішнього залучення коштів на машинобудівне підприємство, основною метою якого є повне забезпечення поточних потреб та потреб розвитку машинобудівного підприємства та зростання його доданої економічної вартості (стор. 151-165 дисертації, стор. 14-15 автореферату). Опубліковано у наукових працях 7, 9, 11 (див. автореферат).

- обґрунтований метод формування системи комплексного контролювання та оцінювання, який невідривно пов'язаний із усім процесом зовнішнього залучення коштів, а запропоновані групи показників: структури зовнішнього залучення, активності, ризику та загальної ефективності зовнішнього залучення коштів, дають можливість своєчасно та всебічно оцінити економічну ефективність прийнятих управлінських рішень (стор. 173-184 дисертації, стор. 15-17 автореферату). Опубліковано у наукових працях 8, 12, 13 (див. автореферат).

- виокремлене в процесі дослідження поняття «зовнішнє залучення коштів», що відображається як процес цільової мобілізації коштів на машинобудівне підприємство, а також згрупована класифікація підходів до визначення сутності зовнішнього залучення коштів на основі виокремлення таких підходів як ті, що ґрунтуються на системі обліку, формуванні фінансових витрат у зв'язку із залученням коштів, а також ті, що враховують природу власності зовнішніх залучених коштів, та виокремлені на умовах необхідності повернення коштів (стор. 14-16, 18 дисертації, стор. 6, 5 автореферату). Опубліковано у наукових працях 1, 6 (див. автореферат).

Достовірність досліджень, повнота відображення висновків і пропозицій в опублікованих автором дисертації роботах

Наукові положення, висновки та рекомендації, що сформульовані у дисертації є достовірними. Достовірність забезпечено використанням значного обсягу матеріалів офіційної статистики України. Достовірність усіх наукових

положень, висновків та рекомендацій підтверджується глибоким аналізом фундаментальних наукових праць зарубіжних та вітчизняних вчених з питань зовнішнього залучення коштів на машинобудівні підприємства.

Робота характеризується комплексним використанням загальнонаукових та спеціальних засобів емпіричного та теоретичного пізнання, коректним застосуванням моделей, використанням системного комплексного підходу. Більшість пропозицій автора знайде застосування в сучасних умовах діяльності підприємств. Представлені у дисертації методичні результати відрізняються глибиною аналізу, коректністю формулювання пропозицій щодо практичного використання положень з зовнішнього залучення коштів на машинобудівні підприємства. Висновки, методичні підходи, а також відповідні елементи наукової новизни з достатньою аргументованістю знайшли відображення в 25 публікаціях автора, 13 публікацій у фахових виданнях України, 2 публікації із загального переліку у виданнях України, які внесені до міжнародних науково-метричних баз даних та 12 тез доповідей на науково-практичних конференціях. Кількість, обсяг і якість друкованих праць надають авторові право публічного захисту дисертації.

Практичне значення результатів дослідження

Практичне значення проведеного дослідження полягає в тому, що основні положення роботи можуть виступати науковим підґрунтям провадження діяльності сучасних машинобудівних підприємств. Основні положення та висновки роботи можуть бути використані керівниками, економістами та менеджерами машинобудівних підприємств. Також вони можуть використовуватися у процесі викладання економічних дисциплін у вищих навчальних закладах.

Результати дисертаційного дослідження впроваджувалися автором у Національному університеті «Львівська політехніка» (№ 67-01-259 від 12.02.2016 р.). Зокрема, під час викладанні дисципліни «Фінансовий контролінг» (для студентів спеціальності 8.03050801) та «Інвестування» (для студентів напряму підготовки 6.030508)

Окремі пропозиції автора використані в роботі ПАТ «Львівагромашпроект» (довідка про впровадження № 1.1/867 від 04.09.2014р.)

щодо здійснення планування та бюджетування зовнішнього залучення коштів. Запропонований метод вибору моделі поведінки щодо встановлення пріоритетів зовнішнього залучення коштів застосовується в роботі ТОВ «Ром ЛТД» (довідка про впровадження № 24/02 від 24.02.2016р.). Визначені підходи щодо оцінювання та контролювання процесу зовнішнього залучення коштів та виокремлений метод вибору моделі поведінки щодо встановлення пріоритетів зовнішнього залучення коштів застосовується використовується в роботі СП ТОВ «Сферос-Електрон» (довідка про впровадження № 46 від 29.02.2016р.).

Дискусійні положення та зауваження до дисертації

Відзначаючи в цілому високий рівень обґрунтованості теоретичних і практичних положень дослідження, його цілісність та логіку викладу матеріалів, разом з тим необхідно зазначити, що у дисертаційній роботі присутні певні недоліки, а окремі положення і твердження є основою для наукової дискусії, зокрема:

1. Важлива роль у дослідженні приділена обґрунтуванню теоретичних зсади зовнішнього залучення коштів на машинобудівні підприємства. Особливого значення дослідження проблеми зовнішнього залучення коштів набуває в умовах нестабільності фінансово-економічного середовища та жорсткої конкуренції виробників машинобудівної продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках. Ефективне функціонування машинобудівних підприємств має певну спрямованість, обумовлену веденням та специфікою виробництва, проте ризики та обмеження, які супроводжують діяльність машинобудівних підприємств та повинні бути враховані у стратегічному плануванні зовнішнього залучення коштів на машинобудівні підприємства, висвітлені в недостатньому обсязі (ст. 53-54).

2. Слід було більше уваги надати визначенню галузевим особливостям при зовнішньому залученні коштів на машинобудівні підприємства, адже кожна галузь має свої закономірності організації, розміщення виробництва, конкурентоспроможності, обігу коштів, тощо (ст.81-82)

3. Варто було б більше уваги приділити державній підтримці та стимулюванню процесів при зовнішньому залученні коштів на машинобудівні

підприємства з метою збільшення залучення іноземних інвестицій (71-72).

4. Однак, у роботі можна визначити певні недоліки, зокрема, на стор.8 (див автореферат) автором зазначено, що на оперативному етапі проводиться постійне контролювання та регуювання процесу залучення коштів відповідно до виявлених відхилень, однак не зазначено якими способами та ким виявляються проблеми залучення на цьому етапі (ст. 52-54).

5. У роботі (ст. 19-20) наведена клсифікація внутрішніх та зовнішніх джерел залучення коштів, проте авторам не достатньо широко розкрито сутність внутрішніх груп джерел коштів.

6. Недостатньо висвітленим залишається питання ефективної діагностики потреб машинобудівного підприємства, для збільшення формування доданої економічної вартості підприємства (рис. 1.8, ст. 51)

Однак наведені вище зауваження та недоліки не впливають на загальну позитивну оцінку та не знижують наукову та практичну цінність дисертаційної роботи Задерецької Р.І.

Висновок про відповідність роботи встановленим вимогам МОН України

Дисертаційна робота Задерецької Р.І. «Зовнішнє залучення коштів на машинобудівні підприємства» є завершеною оригінальною науковою працею, яка присвячена вирішенню актуальної наукової та практичної проблеми вдосконалення процесу зовнішнього залучення коштів вітчизняними машинобудівними підприємствами. Автореферат дисертації відображає усі наукові положення, що захищаються.

Подана до захисту дисертація написана науковим стилем, матеріал викладений у логічній послідовності, висновки науково обґрунтовані та підтверджуються результатами дослідження.

Результати дисертаційної роботи доповідались автором і обговорювались на науково-практичних конференціях і відображені у наукових публікаціях.

На підставі викладеного можна зробити висновок, що за своїм змістом, оформленням, актуальністю, глибиною вирішення наукових проблем, теоретичним і практичним значенням одержаних результатів дисертація

Задерецької Роксолани Іванівни на тему «Зовнішнє залучення коштів на машинобудівні підприємства» відповідає вимогам МОН України до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук, зокрема пунктами 9, 11, 12 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника» (затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України №567 від 24.07.2013 р.), а її автор, Задерецька Роксолана Іванівна, заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри фінансів та банківської справи
Дніпропетровського державного
аграрно-економічного університету
Міністерства освіти і науки України

Демчук Н.І.

Підпис засвідчую
Вчений секретар
Дніпропетровського державного
аграрно-економічного університету
д.ф.-м.н., професор



Берега О.Ю.